

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/74/2015
Identifikačné číslo spisu:	6014201368
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6014201368.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Violy Takáčovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: A. A. F., bytom L. L., K. XXXX/XX proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 19. júna 2014 č. XXX XXX XXXX X, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. júna 2015 č. k. 26Sd/300/2014-17, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. júna 2015 č. k. 26Sd/300/2014-17 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi n e p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 18. júna 2015 č. k. 26Sd/300/2014-17 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporkyne z 19. júna 2014 č. XXX XXX XXXX X, ktorým podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa zo 7. mája 2014 o invalidný dôchodok, pretože nie je invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že zdravotný stav navrhovateľa posudzovali posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Banskej Bystrici a ústredia, ktorí došli k zhodnému záveru o určení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 15%. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne a posudkového spisu dospel k presvedčeniu, že záver o poklese pracovnej schopnosti navrhovateľa prijali posudkoví lekári na podklade potrebných odborných lekárskeho nálezov, ktoré zobrali do úvahy komplexne a bez rozporov. Ich posudkové stanoviská boli podrobne, vecne a logicky zdôvodnené v súlade s aktuálne zistenými a objektivizovanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľa, posudkovými a zákonnými kritériami a v

rámci možností daných platnou právnou úpravou. Krajský súd nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá by závery posudkových lekárov spochybnila, preto si ich osvojil a pri posudzovaní vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia z nich vychádzal. Výslovený posudkový záver nemohol ovplyvniť ani navrhovateľom predložený lekársky posudok posudkového lekára pre účely rozhodnutia o kompenzácii ťažkého zdravotného postihnutia, ktorým mu bola priznaná miera funkčnej poruchy pre III. stupeň choroby krvného tlaku v rozsahu 50 %, pretože pre uvedené účely sú rozhodujúce iné posudkové a zákonné kritériá než pre posúdenie vzniku invalidity poistenca a určenie konkrétnej miery jeho zníženej pracovnej schopnosti. Ani z tohto lekárskeho posudku nevyplýval závažnejší stav jeho zdravotných ťažkostí po prekonanom mozgovom infarkte než ten, ktorý bol posudkovými lekármi sociálneho poistenia pre účely rozhodnutia o jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku zhodnotený. Preto preskúmané rozhodnutie odporkyne krajský súd potvrdil ako vydané v súlade so zákonom o sociálnom poistení.

Krajský súd navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania s poukazom na § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s odôvodnením, že v konaní bol neúspešný.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Poukázal na rozdielne posudzovanie jeho zdravotného stavu posudkovými lekármi sociálneho poistenia a posudkovým lekárom pre potreby rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý stanovil 50 % mieru funkčnej poruchy. Žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a jeho žiadosti o invalidný dôchodok vyhovel v plnom rozsahu.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Uviedla, že posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, ktoré vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia, a to tak na účely správneho ako aj súdneho konania. Odporkyňa ďalej namietala, že navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní a ktoré by prijatý záver v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnil alebo vyvrátil. K námietke navrhovateľa uviedol, že pri posúdení zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku postupuje posudkový lekár sociálneho poistenia podľa prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a na účely peňažných príspevkov na kompenzáciu sa postupuje podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“). Ide o dva rôzne právne predpisy, ktoré stanovujú rozdielne podmienky pri posúdení zdravotného stavu. Navrhovateľ nepreukázal zhoršenie zdravotného stavu v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 3 a ods. 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti

poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby na základe lekárskeho posudku a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 153 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť podľa odseku 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) a podľa odseku 2 písm. b/ aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. posudková činnosť na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť. Posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu, sociálny pracovník príslušného orgánu a iní prizvaní odborníci najmä z oblasti stavebníctva, architektúry, ergoterapie a pomôcok (ods. 2).

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu posudkový lekár určuje mieru funkčnej poruchy v desiatkach percent podľa druhu zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 3. Miera funkčnej poruchy, ktorá nie je uvedená v prílohe č. 3, sa určí podľa miery funkčnej poruchy, ktorá je svojím charakterom a rozsahom najviac porovnateľná s mierou funkčnej poruchy uvedenou v prílohe č. 3 (ods. 4).

Podľa prílohy 3 cit. zákona - Miera funkčnej poruchy a stupeň zdravotného postihnutia jednotlivých systémov - „na hodnotenie miery zdravia a stanovenie percenta miery funkčnej poruchy skúmame jednotlivé telesné, zmyslové a psychické funkcie a ich poruchy“.

Pri stanovenom rozhodujúcom zdravotnom postihnutí navrhovateľa je v prílohe 4 zákona o sociálnom poistení kapitole VI. oddiel A, položka 9, písmeno a/ stanovené všeobecné posudkové hľadisko:

„Poškodenie mozgových funkcií sa prejavuje znížením vštiepivosti a koncentrácie, unaviteľnosťou, poruchami orientácie, stratou schopnosti adaptácie, psychickou a vegetatívnou labilitou (napr. poruchy spánku, afektívna labilita, vazomotorické poruchy, bolesti hlavy a pod.).

Porucha osobnosti na báze porúch funkcií mozgu je charakteristická oploštením záujmov, otupením osobnosti, degradáciou osobnosti s poruchami nálad a ich ovládaním, s obmedzením schopnosti náhľadu, kritiky a kontaktu s okolím, od ľahkých až po najťažšie zmeny osobnosti.

Postihnutie mozgu môže byť spôsobené poruchou vývoja mozgu, pôsobením vonkajšieho násillia (úrazu), choroby, toxických vplyvov, poruchami krvného zásobenia. Rozhodujúce na určenie miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti je rozsah a stupeň pretrvávajúcich neurologických symptómov s ohľadom na neurologický nález (dokázanými pyramídovými javmi zánikovými a iritačnými), psychické zmeny s prihliadnutím na premorbídnu osobnosť.

Podľa obsahu súdneho a dávkového spisu navrhovateľ podal 7. mája 2014 žiadosť o priznanie invalidného dôchodku. Jeho zdravotný stav hodnotila naposledy 14. októbra 2014 posudková lekárska sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie Bratislava, vysunuté pracovisko v Banskej Bystrici MUDr. L. P.. V lekárskom posudku zo 14. októbra 2014 po vlastnom lekárskom vyšetrení a zhodnotení zdravotnej dokumentácie predloženej navrhovateľom dospela k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa je choroba nervového systému postihnutie mozgu, stavy po cievnych mozgových príhodách hemoragického typu - ľahká forma zaradená v kapitole VI, oddiel A, položka 9, písmeno a/ prílohy 4 zákona o sociálnom poistení.

Pokiaľ ide o určenie miery poklesu posudková lekárka sociálneho poistenia v lekárskom posudku zo 14. októbra 2014 odôvodnila: miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť po prekonanom infarkte mozgu ľahkého stupňa, bez prejavov hemiparézy, porúch reči, porúch chôdze je 15 % (z možného rozpätia 5%-15%). Vysoký krvný tlak je pri antihypertenzívnej liečbe dobre ovplyvnený, kompenzovaný. Nemá závažné orgánové zmeny na srdci, cievach, očného pozadia, obličkách, preto nemožno hypertenziu hodnotiť podľa WHO ako III, ale ako WHO II. s ľahkými orgánovými zmenami".

Úlohou súdov je zistiť, či ich posudky sú logické a či presvedčivo objasňujú záver o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí, ktorý je podkladom pre určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Všetky lekárske posudky, ktoré sa nachádzajú v posudkovom spise odporkyne, sú každým posudkovým lekárom sociálneho poistenia opatrené ich podpisom aj odtlačkom pečiatky, preto odvolací súd nemal dôvod spochybniť ich platnosť.

Z posudkovej dokumentácie odporkyne odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zistil, že zdravotný stav navrhovateľa ako i miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola vykonaná v súlade s § 70 a nasl. zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľ v odvolacom konaní nepredložil žiadny dôkaz, z ktorého by vyplývalo také hodnotenie jeho zdravotného stavu, ktoré by bolo v rozpore s hodnotením posudkových lekárov. Na základe aktuálnych nálezov odborných vyšetrení považoval posudky za logické a presvedčivo odôvodňujúce záver o iba 15 % celkovej miere poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť. Potom podľa § 71 ods. 1 zákona navrhovateľ nespĺňa podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona, pretože nebola zistená invalidita.

K námietkam navrhovateľa odvolací súd poznamenáva, že posudková činnosť pre priznanie dôchodkovej dávky je zverená posudkovým lekárom sociálneho poistenia, ktorí posudzujú zdravotný stav poistenca najmä zo zdravotnej dokumentácie, ktorá je im žiadateľom predložená. To znamená, že dôkazné bremeno spočíva na žiadateľovi o invalidný dôchodok.

Posudkoví lekári sociálneho poistenia pre potreby vydania rozhodnutia o invalidnom dôchodku a posudkoví lekári pre potreby vydania rozhodnutia o požadovanej dávke podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia posudzujú zdravotný stav žiadateľa z rôzneho posudkového hľadiska, ktoré vyplývajú z prílohy 4. zákona o sociálnom poistení a z prílohy 3. zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Tieto posudkové hľadiska nie sú zhodné. Preto ani ich závery o percente zdravotného postihnutia vychádzajúce z rovnakej zdravotnej dokumentácie nie sú rovnaké.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako Krajský súd v Banskej Bystrici dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Preto rozsudok krajského súdu, ktorý zamietol opravný prostriedok navrhovateľa ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľovi dáva do pozornosti, že ak by v budúcnosti došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, opätovne môže požiadať odporkyňu o preskúmanie miery poklesu schopnosti alebo o zmenu rozhodujúceho postihnutia a stanovenie novej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť,.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

V prejednávanej veci navrhovateľ nebol úspešný, preto odvolací súd mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 250k ods. 1 OSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.